

**UCHWAŁA NR IV/19/19
RADY GMINY GRODZISK**

z dnia 23 stycznia 2019 r.

w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.), w związku z art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) Rada Gminy Grodzisk uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021, który stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grodzisk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 r.

Przewodniczący Rady

Izabela Nowak

Załącznik do uchwały Nr IV/19/19
Rady Gminy Grodzisk
z dnia 23 stycznia 2019 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

na lata 2019 - 2021

GMINA GRODZISK

Spis treści

I.	Wprowadzenie i diagnoza problemu	3
I.1.	Wprowadzenie	3
I.2.	Diagnoza sytuacji rodzin na terenie Gminy Grodzisk	4
II.	Zasoby instytucjonalne na terenie Gminy w obszarze wspierania rodziny	5
III.	Postanowienia ogólne	5
III.1.	Cel główny programu	5
III.1.1.	Cele szczegółowe programu	5
III.2.	Realizatorzy programu	6
III.3.	Czas realizacji programu	6
III.4.	Adresaci programu	6
IV.	Zadania w zakresie wspierania rodziny	6
V.	Źródła finansowania	7
VI.	Monitoring i ewaluacja	8

I. Wprowadzenie i diagnoza problemu

I. 1. Wprowadzenie

Jednym z pierwszych i najważniejszych części systemu wsparcia rodziny jest gmina. W myśl art. 176 pkt. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018, poz. 998 z późn. zm.) gmina ma obowiązek opracować i realizować 3-letni program wspierania rodziny. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Grodzisk na lata 2019 – 2021 jest jednym z elementów realizacji SRPS Gminy Grodzisk na lata 2017 – 2025.

W ujęciu socjologicznym rodzina jest podstawową grupą społeczną, w której członkowie połączeni są: małżeństwem, pokrewieństwem, siecią wzajemnych zależności. Członkowie rodziny prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, w którym każdy z nich pełni odpowiednie role społeczne: ojca, matki, dziecka, dziadka czy krewnego.

Rodzina wg Marii Ziemskiej jest „małą naturalną grupą społeczną, w której centralnymi rolami są role matki i ojca, stanowi całość względnie trwałą, podlegającą dynamicznym przekształceniom związanymi głównie z biegiem życia jednostek wchodzących w jej skład”.

Jednocześnie M. Ziemska łączy funkcje rodziny z jej zadaniami, które wypełnia na rzecz członków rodziny u całego społeczeństwa. Wymienia następujące jej funkcje:

- 1) Prokreacyjna – dostarczanie nowych członków dla własnej grupy i społeczeństwa, zaspokajanie potrzeb biologicznych męża i żony;
- 2) Produkcyjna – dostarczanie społeczeństwu pracowników;
- 3) Usługowo–opiekuńcza – zapewnienie członkom wyżywienia, mieszkania, odzieży, opieka nad dziadkami;
- 4) Socjalizująca – wzrastanie w rodzinie dziecka jak i dostosowanie małżonków do siebie;
- 5) Psychohigieniczna – zapewnienie członkom poczucia stabilizacji, bezpieczeństwa, równowagi emocjonalnej, warunków do rozwoju osobowości, szczególnie dziecka, a także pozostałych członków rodziny.

W momencie gdy któraś z funkcji jest zaburzona bądź zagrożona czynnikami zewnętrznymi możemy spotkać się z dysfunkcjami w funkcjonowaniu rodziny: problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, przemoc, pogorszenie się lub rozpad więzi między członkami rodziny, problemy finansowe, problemy z łamaniem prawa i zasad moralnych. Nienależycie wypełniane funkcje wychowawcze przez rodziców mogą prowadzić do powielania schematu życia rodziców przez dzieci. Do zadań pracownika socjalnego i asystenta rodziny należy dążenie do tego aby pomóc rodzinie zrozumieć swoje błędy i udzielić wsparcia w poprawie każdego aspektu życia. Ważnym jest aby te rodziny, które od lat korzystają z pomocy społecznej mogły „stanąć na własne nogi” i przerwały zjawisko wyuczonyj bezradności, gdyż prowadzi to tylko do dysfunkcji rodziny czy patologii.

Pomoc oraz praca socjalna z rodziną doświadczającą takich negatywnych zjawisk jak: bezrobocie, ubóstwo, sieroctwo.

Podstawa prawna Programu

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018, poz. 998 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017, poz. 1875);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018, poz. 1508 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015, poz. 1390);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018, poz. 2137);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018, poz. 1030 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017, poz. 1832);
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016, poz. 1860);

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018, poz. 2220);
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018, poz. 2134 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017, poz. 682);
- Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Grodzisk na lata 2019-2021 jest zgodny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grodzisk na lata 2017-2025.

I. 2. Diagnoza sytuacji rodzin na terenie Gminy Grodzisk

Gminę Grodzisk zamieszkuje 4267 osób (2081 kobiet oraz 2186 mężczyzn).

Tab. I.2.1. Liczba mieszkańców Gminy Grodzisk w latach 2015-2017

Wiek	2015	2016	2017
	[osoby]	[osoby]	[osoby]
Kobiety			
0-17	374	380	333
18-59	1143	1127	1131
60 lat i więcej	638	631	617
Razem	2155	2138	2081
Mężczyźni			
0-17	382	382	365
18-64	1430	1430	1419
65 lat i więcej	413	413	402
Razem	2225	2225	2186

W 2017 roku dla potrzeb opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grodzisk na lata 2017-2025 przeprowadzono badanie ankietowe wśród osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży. W badaniu wzięło udział 51 osób dorosłych oraz 107 osób w wieku poniżej 18 roku życia.

W oparciu o otrzymane wyniki ankiet najczęstszymi problemami dotyczącymi rodzin na terenie Gminy z punktu widzenia osób dorosłych jest:

- Alkoholizm (wg 68,6% ankietowanych)
- Bezrobocie (wg 58,8% ankietowanych)
- Nieporadność życiowa (wg 47,1% ankietowanych)

Inne problemy, na które również zwracali uwagę ankietowani to bezradność opiekuńczo-wychowawcza czy niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami oraz zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych.

Problemami dotyczącymi dzieci i młodzieży wg dzieci i młodzieży jest:

- Chuligaństwo (wg 61,7% ankietowanych)
- Brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (wg 56,1% ankietowanych)
- Alkohol i narkotyki oraz brak pozytywnych wzorców i autorytetów (odpowiednio 34,6% oraz 33,6% odpowiedzi ankietowanych)

Zadania ujęte w niniejszym programie będą miały na celu zminimalizowanie ww. zjawisk.

Tab. I.2.2. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2017.

Rok	Liczba osób korzystających z pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2015	212	125	374
2016	186	114	338

2017	218	116	339
-------------	------------	------------	------------

W 2017 r. z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych korzystało 11 rodzin, które liczyły łącznie 55 osób. W stosunku do lat poprzednich możemy zaobserwować zmniejszenie liczby rodzin z tym problemem.

Tab. I.2.3. Ilość osób ubiegających się o pomoc społeczną w zależności od przyczyn udzielania takiej pomocy na poziomie gminy Grodzisk w latach 2015-2017

Przyczyny udzielenia pomocy	Rok 2015		Rok 2016		Rok 2017	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	101	306	91	261	88	249
Bezrobocie	58	164	58	154	57	151
Długotrwała choroba	46	110	39	91	41	106
Niepełnosprawność	41	101	39	100	42	100
Potrzeba ochrony macierzyństwa	34	187	27	156	29	161
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	14	69	15	72	11	55
W tym: rodziny niepełne	9	31	9	27	5	20
W tym: rodziny wielodzietne	9	57	4	26	4	24
Bezdomność	2	2	2	2	2	2
Alkoholizm	2	2	3	6	2	2
Przemoc w rodzinie	1	3	0	0	2	10
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0	0	2	2

II. Zasoby instytucjonalne na terenie Gminy w obszarze wspierania rodziny

Na terenie Gminy funkcjonują:

- Urząd Gminy w Grodzisku,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku,
- Zespół Szkół w Grodzisku,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Medycznej „Medicus” w Grodzisku,
- Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Grodzisku.

III. Postanowienia ogólne

Program Wspierania Rodzin Gminy Grodzisk na lata 2019 – 2021 przyczyni się do zmniejszenia skali problemów społecznych na terenie Gminy w obszarze wspierania rodzin poprzez realizację zadań ujętych w niniejszym programie.

Program jest jednym z dokumentów wdrażających Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grodzisk na lata 2017 – 2025, która określa cele i kierunki działania na rzecz rodzin.

III. 1. Cel główny programu

Głównym celem programu jest zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia rodzin dysfunkcyjnych, które przeżywają trudności w wypełnianiu swoich funkcji, np. opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie warunków do wychowania dzieci w środowisku rodziny.

III. 1.1. Cele szczegółowe programu

Do celów szczegółowych należy:

- Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny
- Wzmocnienie roli, funkcji i wartości rodziny
- Poszerzenie możliwości wsparcia rodzin w pełnieniu roli opiekuńczej
- Promowanie rodziny oraz wartości rodzinnych, rodzin wspierających i zastępczych
- Poprawa sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych
- Tworzenie warunków i podniesienie standardu pracy gminy oraz podmiotów działających w obszarze wspierania rodzin
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny
- Ograniczenie zachowań patologicznych wśród dzieci i młodzieży
- Poprawa jakości życia rodzin z dziećmi poprzez wzmacnianie ich rozwoju osobistego i zapobiegania marginalizacji

III. 2. Realizatorzy programu

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku we współpracy z Urzędem Gminy w Grodzisku. W ramach realizowanych zadań zawartych w niniejszym programie do współpracy mogą zostać zaangażowane inne instytucje, organizacje pożytku publicznego oraz inne podmioty działające w obszarze wsparcia rodzin.

III. 3. Czas realizacji programu

Gminny program wspierania rodziny będzie obowiązywał przez 3 lata.

III. 4. Adresaci programu

Program jest skierowany do rodzin i dzieci zamieszkujących na obszarze Gminy Grodzisk. Główną grupę odbiorców stanowią będą rodziny z problemami w prawidłowym wypełnianiu ich funkcji takich jak np. funkcja opiekuńczo-wychowawcza, ekonomiczna, rodziny zastępcze, rodziny wspierające, dzieci i młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym, osoby doświadczające przemocy w rodzinie, kadra instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów udzielających wsparcia rodzinom.

IV. Zadania w zakresie wspierania rodziny

Zgodnie z art. 176 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

Lp	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1	Wyrównywanie szans edukacyjnych	- liczba przeprowadzonych inicjatyw na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych	2019 – 2021	GOPS, Szkoła, UG
2	Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodziny	- liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny	2019 – 2021	GOPS
3	Pomoc rodzinom posiadającym trudności we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi w formie pracy socjalnej, asystentury rodziny, placówki wsparcia dziennego oraz specjalistycznego poradnictwa	- liczba rodzin objętych wsparciem - liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	2019 – 2021	GOPS
4	Prowadzenie kampanii informacyjnych dla rodzin, propagowanie idei rodzin zastępczych	- liczba przeprowadzonych kampanii	2019 – 2021	GOPS
5	Monitorowanie rodzin		2019 – 2021	GOPS

	zagrożonych kryzysem przez pracownika socjalnego i asystenta rodziny			
6	Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawiania potrzeb związanych z realizacją zadań dla Rady Gminy zgodnie z art. 179		2019 – 2021	GOPS
7	Zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju kwalifikacji i systematyczne szkolenie pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny w zakresie identyfikacji i pomocy w rozwiązywaniu problemów rodzin dysfunkcyjnych	- liczba odbytych szkoleń przez pracowników socjalnych - liczba odbytych szkoleń przez asystenta rodziny	2019 – 2021	GOPS
8	Dożywianie dzieci	- liczba dzieci objętych dożywianiem	2019 – 2021	GOPS
9	Zapewnienie pomocy osobom i rodzinom doznającym przemocy	- liczba prowadzonych niebieskich kart	2019 – 2021	GOPS
10	Wspieranie rodzin w kryzysie poprzez poradnictwo, pomoc prawną, psychologiczną, finansową i rzeczową	- liczba rodzin, którym udzielono	2019 – 2021	GOPS
11	Realizacja programu 500+	- liczba rodzin, którym wypłacono świadczenie - liczba wypłaconych świadczeń - liczba wypłaconych świadczeń na pierwsze dziecko oraz na drugie i kolejne dziecko - liczba rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym	2019 – 2021	GOPS
12	Realizacja karty dużej rodziny	- liczba wydanych kart dużej rodziny - liczba rodzin objętych kartą dużej rodziny	2019 – 2021	GOPS
13	Realizacja programu 300+	- liczba rodzin, którym przyznano świadczenie - liczba wypłaconych świadczeń	2019 – 2021	GOPS
14	Zamieszczanie informacji w biuletynie, na stronie instytucji oraz na tablicy ogłoszeń dotyczących wsparcia dla rodzin		2019 – 2021	GOPS
15	Realizacja ustawy świadczenia rodzinne	- liczba rodzin, którym wypłacono świadczenie - liczba wypłaconych świadczeń - liczba rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym	2019 – 2021	GOPS

V. Źródła finansowania

Podstawowymi źródłami finansowania działań zaplanowanych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Grodzisk na lata 2019 – 2021 będą środki pochodzące z:

- budżetu Gminy Grodzisk,
- budżetów jednostek organizacyjnych gminy i organizacji pozarządowych,

- budżetu państwa – dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych,
- funduszy europejskich,
- innych programów i grantów.

Dokładne określenie wysokości środków zaplanowanych na realizację poszczególnych celów programu nie jest możliwe z uwagi na długi okres obowiązywania dokumentu, brak wieloletnich planów finansowych określających wydatki na bieżące działania, a także brak długookresowych źródeł finansowania.

VI. Monitoring i ewaluacja

Program będzie podlegał monitoringowi i ewaluacji w zależności od potrzeb rozpoznanych i ustalonych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Program jest dokumentem otwartym, którego uzupełnianie i poszerzanie o nowe zadania i cele jest możliwe w każdym czasie.

Ocena realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Grodzisk na lata 2019 – 2021 będzie dokonywana każdego roku w terminie do 31 marca przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku w formie sprawozdania.

Przewodniczący Rady

Izabela Nowak